

KAKTUS

og andre **SUKKULENTER**

Nr. 2

April 2004

Årgang 39

Kaktus og andre sukkulenter udkommer 4 gange årligt i januar, april, juli og oktober som medlemsblad for Nordisk Kaktus Selskab.

Redaktion: Finn Larsen, Salbyvej 17, DK- 4600 Køge. Tlf.: 56654460, email: salbyvej17@tdcadsl.dk

Tryk : J.P. Trykservice A/S Falkevej 20, 4600 Køge.

Selskabets regnskabsår er fra 1. januar til 31. december. Årskontingent kr 300,- indbetales til Nordisk Kaktus Selskab, gironr. 657-8713. Alle henvendelser vedrørende medlemskab bedes rettet til sekretæren. About information and membership apply to our secretary.

Terminer for indlevering af annoncer:

Termine für Anzeigen:

Terms for advertising:

1. marts, 1. juni, 1. september, 20. november.

Annoncepris: 1/8 side Dkr 100,- 1/4 side Dkr 200 - Preise für Anzeigen: 1/8 side Dkr 100,-

1/4 side Dkr 200. - Price for ans: 1/8 page Dkr 100,- 1/4 page Dkr 200,-

SIDEN SIDST

Det er med stor glæde at kunne fortælle at vi igen i år får besøg af en udenlandsk gartner på årsmødet. Endda en gartner som både sælger kaktusser og alle de andre sukkulenter. Det er nemlig Albert Plapp, der kommer og besøger os i år. Mange af jer kender sikkert til gartneriet fra internettet og har handlet online på deres hjemmeside. De har reserveret 15 salgsmeter på årsmødet, så det bliver spændende at se, hvad de kan præstere. Husk at booke dig ind til årsmødet før det er for sent.

VI SKAL HAVE NY FORMAND I NKS!

Gå derfor heller ikke glip at formandsvalget. Der skal nye kræfter til på formandsposten. Gerne en meget udadvendt og idérig person, som har mod på at ruske alvorligt op i de resterende medlemmer af NKS.

Så sidder du og brænder for at blive formand så hold dig ikke tilbage, men giv lyd fra dig, idet bestyrelsen gerne vil arbejde med kandidater INDEN årsmødet for således at undgå panikvalg af en ny formand for NKS.

Formanden

Nordisk Kaktus Selskabs hjemmeside:

<http://www.kaktus.dk>

Selskabets bestyrelse:

Formand: Henrik Helms Madsen,
Banevænget 7, DK-8544 Mørke, tlf. 86 37 67 37.
Email: kaktus@rosenholms.net

Sekretær: Michael Nielsen, Løvsangervej 9,
5700 Svendborg. Tlf. 62207640.
email: emkc@christensen.mail.dk

Kasserer: Pia Larsen, Stevnsgade 3, 2. sal tv.
DK - 2200 København N. Tlf. 35 36 66 18.
Email: pia@larsen.dk

Øvrige funktioner:

Dansk bibliotekar: Per Andsager, Østerås 27,
4200 Slagelse. tlf: 58500616
email: p.andsager@oncable.dk

Svensk bibliotekar: Hans Björding,
Backsippevägen 14, S-311 33 Falkenberg.
Email: hans.bjoerding@swipnet.se

Indbetaling af kontingent i Norge og Sverige:

Sverige: Nordisk Kaktus Selskab, giro 76 07 72-4.

Norge: Nordisk Kaktus Selskab,
konto nr. 7877.08.13734, Den norske
Bank

Æresmedlemmer:

Hans Keil & Peter Brandt Pedersen

På dette års forsider viser billeder af *Copiapoa* fra Chile. På denne forside ses *Copiapoa longistaminea* fra nationalparken Pan de Azúcar nord for Chañaral.

Rejsen til Ecuador og Galapagos

del 1

Forberedelser og generel information.

Michael Nielsen og Ellen Christensen fortæller her om deres rejse til Ecuador og Galapagos. I dette nummer af "KAKTUS" bringes del 1. De følgende afsnit, del 2: *Brachycereus* og *Jasminocereus m.fl* bringes til juli og del 3: *Opuntia m.fl* bringes i oktobernummeret.

I sommeren 2003 rejste vi til Ecuador og Galapagos. Vi er Michael, min mand, Anne vores 14 årige datter og jeg selv.

En sådan rejse kan enten købes færdig eller planlægges af dig selv ud i mindste detalje.

Vores var en slags midt imellem. Vi havde nogle ting vi gerne ville klare selv og noget, hvor vi gerne ville have professionelle folk til at vise os rundt.

Nu skal dette ikke være en reklame for noget rejsebureau, men vi kontaktede et bureau i

Aarhus, fordi vi vidste, de havde bred erfaring i rejser til Sydamerika. - og vi fik en god hjælp.

Vore ønsker var følgende:

Først ville vi se Ecuador's hovedstad Quito samt dens omegn. Det ville vi gerne bruge 4 -5 dage på. Dernæst ville vi se Galapagos - øerne, eller i hvert fald så mange som muligt, og til sidst ville vi have nogle dage på en af øerne, som vi så kunne bruge, som vi ville. I løbet af kort tid fik vi et forslag fra bureauet og efter

nogle småjusteringer var rejsen på plads. De hjalp os med at finde overnatning i Quito og på Galapagos, samt fandt en båd, vi kunne sejle rundt med i en uge. Flyveturen frem og tilbage blev også ordnet via dem. Alt dette havde vi på

plads omkring juletid 2002.

Det er vigtigt, synes vi, at være i god tid når man skal så langt hjemmefra. Vi bruger ca. 1 år, fra ideen er opstået, til vi tager af sted. I den tid sparer vi op og forsøger at læse så meget som muligt om det pågældende land. Alligevel

har jeg gang på gang erfaret, at jeg ikke har fået læst nok, men det kan da heldigvis indhentes under og efter turen. Er der så noget, som jeg ikke nåede at se og gerne vil opleve, ja så må jeg jo starte forfra med at spare og planlægge og så tage af sted igen.

Vi fortalte om vores tur ved Årsmødet på Korinth Kro, men da ikke hele foreningen var med, skal I resterende da også belemres med vore oplevelser.

Ecuadoriansk orkester foran yugurcocha-søen

Den ligner vores krokus, men er det ikke ! Er der nogen, der kender navnet.

For det blev en oplevelse ud over alle grænser. Vi rejste fra Kastrup, via London og Miami til Quito og blev indlogeret på et lille hotel, et slags rygsækhotel. Værtsparet her arrangerede ture ud i omegnen af Quito, og det benyttede vi os af, idet det så kun var os, der var med på turen. På den måde havde vi mulighed for at spørge hele tiden og få bilen standset, når vi så noget interessant.

Ecuador er et spændende, roligt og gæstfrit land. Hovedstaden Quito ligger i 2800 m højde. Det mærkes tydeligt, når man stiger ud af flyet,

fordi ens vejtrækning påvirkes af den tynde luft. Alting foregår i et roligt tempo - ikke noget med at forjage sig. Pga. byens beliggenhed i bjergene er det en meget langstrakt by. Ca. 20 km i længden og 4 km på det bredeste sted. Derfor tager det også lang tid at komme ud af byen, men til sidst lykkedes det dog. På vores første tur skulle vi se et stort indianermarked i Otavalo. På vejen dertil kørte vi gennem en flot natur. Der var utrolig mange vulkaner med sne på toppen, langs vejene stod der kaktus og andre sukkulente planter - og så måtte vi jo stoppe og kigge lidt nærmere på dem.

Cleistocactus og bromeliaer blev studeret et kort øjeblik inden turen fortsatte. Her skal lige nævnes at Anne ikke har helt samme interesse for kaktus som hendes far og mor, så hun sukkede højlydt hver gang vi så noget, der blot mindede om disse planter. Nogle billeder fik vi dog lov at tage.

Næste dag skulle vi se Ecuador's højeste aktive vulkan Cotopaxi. Det tager ca. 2 timer at komme dertil, men når man kommer ind i Cotopaxi Nationalpark, så åbner der sig en helt ny verden for os. Små bitte planter i alle regn-

Cotopaxi - verdens højeste aktive vulkan 5896 m

buens farver. Vi var måske lidt heldige, fordi så mange blomstrede, men det var jo bare rart. Rød salvie, gule vibefedt, lillablå krokuslignende blomster og mange flere. Efter vi er kommet hjem, har vi nærstuderet billederne grundigt, bl.a. fordi vi skulle bruge nogen af dem til årsmødet. Så er det, man pludselig ser planter som man ikke så, mens man var der. F.eks. ser det ud som om, der gror en slags orkideer deroppe. Ærgerligt vi ikke så dem, mens vi var der, men så er det jo, vi har en gyldig grund til at vende tilbage. Planterne vokser i 4000 - 4500 m højde, hvilket måske kan forklare, hvorfor de er så små. Desuden må de være meget hårdføre, idet vejret skifter ustandseligt. Den ene dag er

Proteaceae

Cleistocactus sepium i blomst

Cleistocactus og bromeliaer

der strålende solskin, den næste dag snestorm. Det betød også, at vi skulle være varmt klædt på, hvilket Anne havde lidt svært ved at forstå, fordi vejret jo var fint inde i Quito. Heldigvis lod hun sig overtale til

at tage en ekstra trøje på og det var hun glad for, da vi nåede op. Vi skulle gå/kravle op til knap 5000 m højde, men set i "bakspejlet", så ville jeg hellere have brugt tiden blandt denne spændende flora gerne i selskab med en plantebog for Ecuador. Sådan blev det ikke, med 'hiv og sving' nåede også jeg op til sneen, hivende efter vejret. Det er da rart at kunne prale af at have været så højt oppe, men jeg gør det ikke en anden gang.

Efter 5 dage i Quito skulle vi

Kødædende planter, måske *pinguicola* sp.

endelig rejse til turens højdepunkt - Galapagos.

Galapagos - øerne ligger ca. 1000 km vest for Ecuador. Der er omkring 100 større øer, samt en del mindre, som ikke er navngivet. Øerne er af vulkansk oprindelse,

Salvia med flotte røde blomster

Tekst og foto:
Michael Nielsen og
Ellen Christensen
Svendborg

Billede tv. Ækvator går igennem Ecuador.
Michael og jeg prøvede med et ben på hver
halvkugle.

På jagt efter *Copiapoa*

Fortsættelse af 1. del: Chañaral og parque nacional Pan de Azúcar

Fakta om nationalparken Pan de Azúcar:

Areal: 43.754 ha

Klima: Laveste gennemsnitstemperatur er 12,3°C, højeste gennemsnitstemperatur er 19,3°C

Som sagt så gjort - onsdag kører vi igen af sted mod "Pan de Azúcar", men denne gang bliver jeg kørt 50 km ind i parken til Las Lomitas. Efter at jeg har fået alt mit grej ud af bilen samt to dunke med i alt 10 liter vand, vinker jeg farvel til Rosé Luís. Det er en lidt mærkelig fornemmelse at blive efterladt herude helt mutters alene. Her er slet ingen mennesker her ude og den nærmeste beboelse er i Chañaral, som nu ligger 80 kilometer mod syd. Jeg har aftalt med Rosé Luís, at han henter mig her igen på fredag kl. 16. Jeg krydser fingre for, at han husker det, men meget fornuftigt er jeg blevet sat af her ved Las Lomitas som foruden at være et udsigtspunkt med udsigt over havet 700 meter længere nede, også har en lille hytte - som turister i øvrigt kan leje - samt et stort net til opsamling af drikkevand. Nettet fungerer ved at vanddråberne, som tågen består af, kondenseres på nettet for derefter at løbe ned i en tagrende, som fører hen til en stor vandtønde. Jeg var

også skeptisk, da jeg så denne indretning, men Rosé Luís fortalte mig, at på gode camanchacadage kan man samle helt op til 15 liter vand på én dag. Så hvis noget går helt galt, ved jeg nu, hvor jeg kan finde vand. Rosé Luís fortalte mig også på vejen herud, at jeg skulle passe på vilde hunde. Der er tale om forvildede tamhunde, som jager i flokke på 5 - 6 stykker. Hvis jeg skulle møde hunde herude, er der kun et at gøre - nemlig at kaste sten efter dem for at jage dem væk. Man skal aldrig forsøge at være venlige over for dem, da de lever et usselt liv her ude og er utilregnelige på grund af den nagende sult. De vil sandsynligvis gå til angreb, hvis de får mulighed for at komme for tæt på.

Jeg betragter Rosé Luís' støvslør, mens han kører væk. Jeg kigger mig derefter omkring i landskabet, og her er bare helt fantastisk. Stednavnet 'Las Lomitas' betyder 'de små bakkedrag', hvilket er meget kendetegnende for

Copiapoa columna-alba (melanohystrix) i nationalparken Pan de Azúcar

dette landskab. Det chilenske landskab er i sin tid dannet under havet og er senere hævet i forbindelse med dannelsen af Andesbjergene. Dette landskab ser stadigvæk meget undersøisk ud, da det overalt har meget bløde konturer, som er dejligt beroligende at se på. Spredt på disse rolige bakker vokser *Eulychnia saint-pieana*, som i kultur er den kønneste af *Eulychnia*-arterne, idet den har meget lange torne og meget uldede areoler. Her i naturen er planterne næsten helt dækket af mos og lav, som vidner om camanchacaens regelmæssige tilstedeværelse. Det lykkes mig at finde en enkelt frugt, som er fyldt med frø. De øvrige frugter er tomme - sandsynligvis er frøene spist af lokale mus.

I dag skinner solen her ude hvilket ifølge José Luis er usædvanligt for årstiden, hvor landskabet plejer at være indhyllet i tågebanks. Jeg tager rygsækken på nakken og en vanddunk i

hver hånd og begynder min vandretur mod nord - mod Esmeralda, som jeg håber, at jeg kan nå frem til i løbet af 2 dage. Strækningen hertil er på små 20 km, så hvis jeg går de 15 km i dag med oppakning, så har jeg kun sølle 5 km tilbage uden oppakning. Klokken er ca. 11, så det kan vel nås inden klokken bliver 17, hvor det bliver nødvendigt at campere. Der er skam en slags veje herude - mere præcist er der tale om hjulspor, som vidner om en behersket trafik på disse kanter. Jeg følger "vejen" som José Luis pegede ud for mig - bare derudaf mod Esmeralda. Jeg har vel knapt gået mere end 3 - 4 km, da jeg pludselig får øje på bakkerne foran mig, som helt er overvokset med *Copiapoa columna-alba*. Her er godt nok mange planter - det må dreje om tusindvis, som vokser på disse bakker. Det er store og kraftige planter på op til 50 cm i højden, alle med meget kraftige sorte torne, hvilket er typisk for de *Copiapoa columna-alba*, som vokser højt oppe (her 500 - 750 m over havets

overflade) hvor regn til tider kan forekomme i begrænset mængde (25 mm om året - i gennemsnit). Denne form er også tidligere kendt under navnet *Copiapoa melanoxystris* Ritter (1980).

Disse planter giver mig følge resten af vejen mod Esmeralda. Jeg finder endog en plante, som er væsentlig større end de øvrige - helt op til 1,5 meter i højden, hvilket må være tæt ved en rekord både hvad angår størrelse og alder. Hjulsporene som jeg hidtil trofast har fulgt afløses nu af en udtørret flodseng, som afvander et stort område, når regnen endelig sætter ind med en 10 - 20 års mellemrum, og underlaget består derfor mest af løst sand og er tungt at gå i. De *Copiapoa columna-alba* (melanoxystris), som vokser på kanten af denne flodseng trives ikke. Vandets eroderende virkning har langsomt gnavet i de sandbanker, som foretrakkes af planterne på samme måde, som havvandet ødelagde mine sandslotte på stranden for snart mange år siden. Planterne mister en del af deres

overfladiske rodsystem, hvilket gør dem ude af stand til at klare sig i længden.

Inden jeg rejste til Chile, fik jeg trænet en hel del hjemmefra med lange vandreture med en rygsæk fuld af grus - jeg kan mærke, at det nu giver mig en vis udholdenhed, men nogle pauser undervejs er dog påkrævet. For at få hvilet ryg og skuldre i en pause er det vigtigt, at man tager rygsækken helt af, så blodcirkulationen i skuldrene kan blive normalt for en stund. Pauserne benytter jeg til at drikke vand, men også til at fotografere alt det spændende, man støder på. Alene klippernes former er interessante og meget forskellige, så også af disse bliver der taget billeder til senere brug i "KAKTUS".

Jeg har endnu ikke mødt nogle vilde hunde herude, men pludselig opdager jeg en skygge bag mig, som jeg i første omgang tror er en lille fugl. Hvis det på nogen måde er muligt at flyve uden vinger, så er det nøjagtigt hvad den lille ræv praktiserer i et forsøg på helt lydløst at følge

"Skov" af *Copiapoa columna-alba* (melanoxystris) i Pan de Azúcar

mit spor. Ræven bevæger sig helt lydløst og herude ville bare den mindste lyd have vakt min opmærksomhed. Vi standser begge to og betragter hinanden. Ræven virker ikke bange, men holder sig klogeligt i passende afstand fra dette sære vandrende menneske midt i dens revir. Jeg tryller et stykke brød frem fra en af lommerne i rygsækken, og kaster det i retning af ræven. Haps - tager den brødet i munden og er væk lige så hurtigt og lydløst som vinden.

Klokken nærmer sig 17, og det er ved at være tid at finde et skjul, hvor jeg kan slå mit telt op for natten. Det hele skal nås inden klokken 18.30 - der skal laves mad, vaskes op, børstes tænder og skiftes tøj. Klokken 18.30 indfinder mørket sig, og så er der kun nogle funkende stjerner at kigge de næste 12 timer, før lyset atter vender tilbage.

Så snart det atter er lyst, kan jeg høre guanakoerne i det fjerne. Fra en lille bakketop kan jeg med kikkerten iagttage dyrenes færden i landskabet. Guanakoerne må ikke længere jages i Chile, hvilket betyder, at bestanden nu er støt voksende, hvilket er godt for guanakoerne, men knapt så godt for *Copiapoa* idet de ofte, i mangel af bedre, kan finde på at spise af planterne. De små bløde *Copiapoa hypogaea* er specielt eftertragtede, men også planter som *Copiapoa longistaminea* kan være mærket efter et guanakomåltid. Guanakoerne mestrer en teknik, hvorved de først sparker toppen af en

Ungplante af *Copiapoa columna-alba* (melanohystrix)

plante, hvorefter de med deres meget smalle mund er i stand til at få en bid af selv de mest tornede planter.

Copiapoa hypogaea støder jeg af og til på i bakkerne. De fleste vokser oftest klemte sammen mellem sten eller på anden måde beskyttet mod

Guanaco i Pan de Azúcar

Copiapoa hypogaea

guanakoerne. Nogle af planterne har torne, men andre er helt nøgne og er ret vanskelige at få øje på, idet planternes farve til fulde matcher småstenene som de vokser iblandt.

med massevis af planter. Forestillinger om, at *Copiapoa* er i stand til at optage vand gennem overhuden er den rene

Det er nu blevet torsdag og planen er at fortsætte til Esmeralda uden væsentlig op-pakning, for senere at vende tilbage til teltet for at overnatte. Da jeg ikke medbringer en GPS, er jeg nødt til at markere stedet på primitiv facon ved at pakke store sten ind i blå plasticposer for derefter at anbringe dem på synlige steder, som jeg ikke kan overse, når jeg senere på dagen vender tilbage til teltet. Uden markering vil jeg umuligt kunne finde tilbage.

I dag vandrer jeg dejligt ubesværet igennem sandet mod Esmeralda. *Copiapoa columna-alba* flankerer mig stadigvæk

Copioapoa longistaminea

Skråning med *Copiapoa longistaminea* og *Eulychnia saint-pieana*

fantasi. Hvis man iagttager epidermis på f.eks. *Copiapoa columna-alba* eller andre, vil man hurtigt blive klar over, at her tillades intet vand at passere, da overhuden er dækket af et tykt lag blåhvid voks. Derimod har de fleste copiapoa et rodsystem, som er i stand til at opsuge denne fugt, der afsættes i jordoverfladen. Jeg graver forsigtigt omkring en plante og ikke langt under sandets overflade kan jeg se og mærke rødder. Det er de rødder, som skal tage sig af at opsamle vandet til planten. Desuden har planten en lang pælerod, som tjener til at holde planten fast i jorden. De står som støbt fast i beton - de rækker sig ikke, som man måske skulle tro, da jeg forsigtigt skubber lidt til nogle af planterne. Planterne vokser meget tæt nogle steder, og sandsynligvis skader jeg nogle af de overfladiske rødder ved blot at gå rundt iblandt dem. Jorden virker fugtig - måske skyldes det den omtalte regn, eller også er det fugtighed fra nattens tågebanker.

Terrænet ændrer sig en smule nu, og så er det

man skal være vågen og holde øje med vegetationen. Ganske rigtigt ser jeg nogle anderledes copiapoa på en af skrænterne - det er ikke så nemt at komme op til planterne, men her vokser kæmpegrupper af *Copiapoa longistaminea*. Denne art vokser kun her i nærheden af kysten ved Esmeralda og danner meget store grupper på over en meter i diameter. Voksestederne for *Copiapoa longistaminea* og *Copiapoa columna-alba* (melanohystix) overlapper flere steder hinanden og derfor ses de to arter nogle steder side om side. De steder hvor jeg finder de største og flotteste eksemplarer, vokser der også en hel del pæne *Eulychnia saint-piena* hvilket fortæller mig, at habitatet, som foretrækkes af *Copiapoa longistaminea*, er mere fugtig end voksestederne, hvor jeg finder *Copiapoa columna-alba*. På bakkerne her møder jeg også *Copiapoa grandiflora*, som også danner halvstore grupper. Jeg synes, at planterne ser lidt kedelige ud, idet de ikke på samme måde, som de andre copiapoa har et særligt farvespil, men bare er kedelige

Copiapoa grandiflora

mørkegrønne. Disse grupper vokser bedst umiddelbart oven for de stejle skrænter, som går ned mod havet sammen med *Eulychnia saintpieana*, og de er derfor sandsynligvis afhængige af mere tåge end de øvrige.

Min fortsatte vandring mod Esmeralda mislykkes dog desværre, idet jeg vælger at gå den forkerte vej. Jeg vælger at fortsætte langs med flodsengen, som efterhånden bliver fugtigere på grund af underjordisk kildevæld. Jorden herude er meget rig på salpeter hvorfor det underjordiske vand, som stammer fra bjergene også er rig på disse salte. Dette ses tydeligt på vegetationen, som består af salttålede arter. Bl.a. ser jeg en kæmpekveller, som trives i dette salte vand. Planterne er lidt større end på strandene derhjemme - lige her er planterne op til 1½ meter høje.

Jeg når frem til den nedlagte kobbermine ved Esmeralda, men jeg kan ikke fortsætte herfra mod havet, idet klippevæggen herfra er alt for stejl. Jeg er nødsaget til at vende om og gå

tilbage mod teltet. Jeg kan se på mit ur, at jeg ikke har tid til at finde den rigtige vej ud til havet - og jeg må se i øjnene, at jeg ikke i denne omgang får set *Copiapoa esmeraldana* eller *Copiapoa lauii*, som vokser herude.

Tilbage ved teltet laver jeg en kop kaffe og sætter mig op på min udvalgte bakketop. Herfra kan jeg igen følge guanakoerne, og samtidig følge de fantastiske farver, som fremkommer efterhånden som solen bevæger sig mod horisonten. Også tågebankerne indfinder sig nu over "skoven" af *Copiapoa columna-alba*. Jeg fryser næsten blot ved at se hvorledes tågen, som et tæppe, smyer sig ind over landskabet. Hvis tågen fortsætter hen mod mig, ved jeg, at jeg bliver nødt til at finde striktrøjen frem, da vejret pludseligt bliver væsentligt køligere. Om dagen er temperaturen herude på omkring 25 grader, hvilket er behageligt, men hvis man bliver indhentet af en tågebanke, vil temperaturen med det samme falde til omkring 12 - 15 grader. Ved sådanne pludselige og uventede vejromslag er det rart at medbringe skiftetøj i sin

Copiapoa serpentisulcata (kystform)

rygsæk.

Næste morgen pakker jeg igen det hele sammen i rygsækken og går tilbage til Las Lomitas, hvor jeg skal møde José Luís for sammen med ham at køre tilbage til Chañaral. Jeg når frem i god tid og er lettet, da jeg ser en hvid bil og en støvstribe i det fjerne.

Efter hjemkomsten til mit recidencial i Chañaral aftaler jeg med José Luís, at han allerede næste morgen henter mig igen. Denne gang er der kun tale om en mindre tur på 10 km ad den samme vej nordpå mod nationalparken. Her kan jeg huske, at jeg så et godt sted, vi lige har kørt forbi på vejen hjem med *Copiapoa cinerascens* og *Copiapoa serpentisulcata*.

Efter en god nats søvn er jeg atter på vej; vi er hurtigt fremme, og jeg bliver sat af ved en stor figur af La Virgen eller Jomfru Maria, som vi kalder hende. Dette sted er et lokalt udflugtsmål, hvor man kan tilbede jomfruen ved at bede en bøn og lægge lidt blomster. Her er også opsat et lille halvtag med et par borde, så den medbragte mad kan spises på behagelig vis og i skygge. *Copiapoa cinerascens* og *Copiapoa serpentisulcata* vokser herude langs kysten i et stort antal. Begge arter ligner hinanden - nogle gange så meget, at man igen kan blive i tvivl om hvilken art, man har foran sig. De fleste gange er det nu nemt nok - *Copiapoa serpentisulcata* vokser herude ved kysten i de helt rigtige omgivelser. Jeg ved, at Ritter i sin tid beskrev flere former af denne art, og planternes 'hove-

der' her er større og mere grønne, end de planter jeg senere skal møde et lille stykke vej herfra, men i en helt anden habitat. Det er køligt, og luften er tydeligt fugtig herude på grund af de enorme bølger, som hele tiden slår ind mod brændingen og på den måde tilfører luften en hel del fugtighed i form af forstøvet vand, som hele tiden blæser ind over land. Man kan bruge megen tid på blot at betragte Stillehavets brusen. Store bølger kender vi da godt hjemmefra, men disse er enorme sammenlignet med danske forhold.

Kun enkelte af planterne har frø, så jeg arbejder ihærdigt med pincetten, så jeg ikke skal gå helt tomhændet herfra. José Luís afhenter mig senere på eftermiddagen, og mit første besøg i Chañaral er således ved at være til ende, idet jeg har besluttet, at jeg allerede næste dag vil tage bussen herfra nordpå til Taltal og prøve lykken her. Senere skal jeg dog komme tilbage til Chañaral og finde flere arter ikke langt herfra. Det pudsige er blot, at jeg på nuværende tidspunkt ikke har anelse om dette.

Kilder:

Rudolf Schulz og Attila Kapitani: *Copiapoa* in their environment.

Graham Charles: *Copiapoa*

Tekst og foto: Finn Larsen

Fortsættes

Kaktusdyrkning i Mørke!

Kaktusbedet 2. del

Escobaria missouriensis

I mit kaktusbed har jeg adskillige planter af *Escobaria missouriensis*. Det er en ret langsomt groende art og kan egentlig være lidt besværlig efter min mening. Om vinteren ligner en af de udplantede *E. missouriensis* i bedet noget, som burde være fjernet og smidt på kompostbunken, inden det blev vinter. Hvad der om sommeren var flot, grøn og frisk er nu krympet helt sammen. Kun de små sideskud fra i sommers er stadigvæk en smule grønne. Hovedlegemet er helt sunket sammen og er dækket af gråsorte torne. Jeg er spændt på, hvordan den klarer foråret denne gang, og om den overrasker mig igen ved at overleve og give nye sideskud. Det bedste man måske kunne gøre var at have den udplantede i bedet i en potte. Det ville rødderne nok have det bedre af, og man kunne nemmere flytte den til en bedre overvintringsplads.

Dette har jeg nemlig gjort med nogle af mine *Echinocereus pectinatus* typer. Disse kaktus er meget fine at have udplantede i bedet, men de er desværre lidt mere sarte over for kulde og væde. Jeg har derfor flyttet dem ind i koldhuset for vinteren, hvor de står tørt og godt. Jeg har også nogle liggende i koldhuset med bare rødder. De ser ud til at have klaret det meget fint og venter faktisk bare på at komme i nogle potter, så der kan komme liv i rødderne igen. Vinteren 2003/04 har jo ikke været den koldeste. Der har været nogle enkelte dage med 10 minus grader inde i drivhuset, men der har da også været perioder med vedvarende frost. Jeg synes, det er ret spændende, at man kan opbevare sine kaktus for vinteren på denne her måde. Køb masser af disse *Echinocereus pectinatus* hvis de er til salg, de bliver ret flotte med tiden og har ud over et flot

De er meget hårdføre, og der er masser af dem til salg ude på nettet. Mange med spændende lokalitetsdata.

Disse echinocereus behøver man ikke at tage ind til overvintring, de klarer næsten hvad som helst, hvis bare bedet er overdækket om vin-

Echinocereus pectinatus til overvintring

farvespil i tornene også nogle fantastiske flotte og store purpurfarvede blomster.

En anden art som man også bare skal købe masser af er *Echinocereus coccineus*.

Echinocereus pectinatus til overvintring

Echinocereus coccineus

teren. De skrumper lidt sammen i løbet af vinteren, men når de får den første vanding om foråret, pumper de sig hurtigt op igen. De giver masser af blomster og ikke mindst en masse sideskud. De holder selvfølgelig af masser af sol.

Af andre 'hardcore' overvintere er *Agave utahensis*. Jeg har en med lokalitetsdata DJF 1521. (Peach Springs Arizona). De er ret nemme fra frø, man skal dog passe på, med at man ikke udplanter dem for tidligt i bed. De er lidt følsomme de første par år, jeg har mistet nogle stykker ved at plante et-årige planter ud i bed. Lidt ældre planter, som har udviklet et kraftigt rodnet kan derimod klare næsten hvad som helst, bare der er et godt dræn i bedet. Det her var min korte anbefaling af nogle enkelte arter til kaktus bedet, men med lidt held vender jeg tilbage med mere i fremtiden.

Tekst og foto: Henrik Helms Madsen.

Agave utahensis

Charlotte til minde

Den 30. november 2003 døde Charlotte Jacobi i Loit i Sydslesvig. I NKS-kredse var hun kendt i følgeskab med Hans Keil, og deres plantsamlinger og have blev i årenes løb gæstet af mange plantevenner. Charlotte deltog i en række ture til Holland og NKS årsmøder, bl.a. i Aalborg, Viborg og Odense og hun var altid med i Sønderjyllandskredsen sammen med Åse, Helga, Kirsten, Jørgen og Rudolf. Charlottes store interesse gjaldt de "levende sten", især *Lithops*.

Sammen med Hans blev det til mange planteture - ofte vendte de ikke hjem før pengepun-

gen var tom. Charlotte var kendt for sin gæstfrihed, mange blev præsenteret for det sønderjyske kaffebord i hendes hjem.

Charlotte i midten, 1999 i Mecklenburgs drivhus sammen med Ingrid Mecklenburg og Hans Keil

glæde, varme og lys ud til alle hun mødte og således vil vi mindes hende".

HansKeil

Morsomt var det for Charlotte at finde *Pelargonium jacobii* i gartneriet PLAPP - den er opkaldt efter mig, plejede hun at sige. Alle kunne lide Charlotte på grund af hendes glade væsen. Efter hendes uventede død skrev nogle venner i et kondolencebrev:

"Charlotte bar livs-

Vigtig information omkring postomdelingen af bladet "KAKTUS og andre sukkulenter"

Der har i det forløbne år været en del problemer omkring postomdelingen af vores blad. Nogle har ikke modtaget det, mens andre har fået 2 eller 3 ad gangen. Dette har været stærkt utilfredsstillende for de berørte, og samtidig har det medført en del ekstraomkostninger, som vi ikke har råd til.

Indtil nu har systemet været, at Østjyllands Postcenter har stået for postomdelingen, adresseringen på bladet og vedligeholdelsen af adresselisten. Det betyder, at sekretæren har skullet informere Postcenteret ved nye medlemmer, adresseændringer eller udmeldelser. Dette koster ca 7 kr pr. ændring, hvilket kan blive mange penge. Betaler et medlem ikke kontingent i december, bliver vedkommende slettet af listen. Herefter sender vi en rykker ud, og betaler man så, skal medlemmet igen oprettes hos Postcenteret. Så det bliver 7 kr+ 4,25kr + 7kr = 18,25kr, som vi skal betale, men som vi reelt kunne have sparet.

Dertil kommer risikoen for, at sekretæren glemmer at slette medlemmet og så senere opretter ham igen ved eksempelvis for sen betaling. Så optræder medlemmet på postlisten 2 gange og modtager derefter 2 blade. Dette er desværre sket er par gange.

Det sidste nye er, at tilskuddet til at sende hobbyblade ud bortfalder fra marts 2004. Vi har indtil nu betalt 2,25 kr. i porto pr. blad i Danmark. Det betyder, at vi skal betale normal takst, som er 6,25 kr, hvilket forøger vores omkostninger med 4 kr. pr. blad.

Vi har derfor besluttet selv at overtage adresseringen og forsendelsen af KAKTUS. Vi håber dermed at kunne mindske risikoen for fejl (dobbelte blade/ingen blade etc.) og samtidig reducere vores omkostninger.

Det betyder, at medlemmerne ved eksempelvis adresseændringer SKAL meddele dette til sekretæren, således at adresselisten løbende kan blive opdateret.

Jeg håber, dette indlæg har skabt lidt forståelse for de problemer, vi har haft omkring udsendelse af bladet, og at problemerne fremover vil være langt mindre. Og kan vi også spare noget, er det vel ikke så ringe endda.

Michael Nielsen
Sekretær

KAKTUSFRÖN !

Årets lista med ca 2000 spännande sorter väntar på dig! Några har världspremiär! Som vanligt massor av Eriosyce, Lobivia, Rebutia & Sulcorebutia men även en hel del sukkulenter. Dessutom inspirerande böcker, etiketter, krukor, miniväxthus m m.

Kontakta oss för katalog alt. beställ direkt från vår hemsida!

SuccSeed
Mats Winberg
Valsängsv. 24
S-633 69 SKÖGSTORP
Sverige
Epost: succseed@algonet.se
Hemsida: www.succseed.com

Årsmøde

Årsmøde 11-12 september 2004 i Korinth.

NKS indbyder hermed alle til årsmøde som afholdes den 11-12 september 2004 på Korinth Kro i Korinth på Sydfyn. De som deltog sidste år kender stedet som hyggeligt og med meget god mad.

I år bliver der fokus på kaktusserne. Lørdag efter generalforsamlingen vil vi sammen med Finn Larsen tage til Chile. Finn besøgte dette spændende land i 5 uger i 2003 dels på egen hånd og dels sammen med en engelsk/australsk gruppe med blandt andre forfatteren til bogen "Copiapoa in their enviroment" Rudolf Schulz. Så vi skal ud i Atacamaørkenen og lede efter *Copiapoa* og andre spændende kaktus .

Efter at have indtaget en udsøgt 3 retters menu fortsætter vi med det store plantesalg, hvor vi har inviteret gartner **Albert og Johanna Plapp** fra Tyskland. (se eventuelt hjemmesiden www.kakteen-plapp.de).

Efter dette højdepunkt fortsætter vi med lidt underholdning og senere socialt samvær. Søndag starter med plantesalg efterfulgt af et foredrag af Jens Madsen omkring den kaotiske måde vi har navngivet planter på. Kært barn har mange navne, og det gælder især kaktus og andre sukkulenter. Men hvad er en art egentlig, og hvorfor er det så besværligt at sætte det korrekte navn på de stikkende kræ ? Et spændende og sjovt foredrag venter.

Når frokost-buffet'en er indtaget afslutter vi årsmødet med en tur til naturparken " Fray Jorge". Her vil Finn fortælle om dette meget specielle sted i Chile, idet der her midt i ørkenen vokser en tempereret regnskov udelukkende næret af den tåge, som strømmer ind over stedet. Her finder vi forskellige arter fra slægterne *Eriosyce* / *Neoporteria*.

Indkvartering og priser.

Priserne er lidt højere i år, da NKS - grundet foreningens lidt anstrengte økonomi - ikke yder tilskud.

Lørdag og søndag med dobbeltværelse 695 kr. pr. person og 795 kr. med enkeltværelse.

Lørdag og søndag uden overnatning 495 kr. pr. person.

Kun lørdag eller søndag 250 kr. pr. person.

Da ikke alle værelser har bad og toilet tildeles disse efter tilmeldningsdato.

Tilmelding.

Tilmelding skal ske senest den 1. august 2004 til :

Michael Nielsen

Løvsangervej 9

DK-5700 Svendborg

Tlf. 622207640

Email: emkc@christensen.mail.dk

Der fremsendes bekræftelse med girokort, som skal være indbetalt senest den 15. august 2004.

Har du allergi eller lignende som kræver speciel mad bedes dette oplyst ved tilmeldingen.

Skal du sælge planter ? Husk at reservere stadesplads.

For at vi kan sikre bordplads til alle bedes du ved tilmelding oplyse, om du vil sælge planter og hvor meget plads du behøver.

de 2004

Program lørdag 11. september 2004

Kl 12.00- 13.30 Registrering og opstilling af planter

Bemærk: kroen er først åben fra kl. 12.00 !

Kl 13.30- 15.00 Velkomst og generalforsamling
Kaffe med hjemmebag.

Kl 15.00- 17.00 Foredrag: "På jagt efter *Copiapoa*" Finn Larsen

Kl 17.30- 19.30 3 retters middag

Kl 19.30- 21.00 Plantesalg ved gartner *Albert og Johanna Plapp*

Kl 21.00- 22.30 Underholdning - quiz
Ellen Christensen & Michael Nielsen
Kaffe

Kl 22.30- 01.00 Socialt samvær

Program søndag 12. september 2004

Kl 08.00 - 09.00 Morgenmad

Kl 09.00 -10.30 Plantesalg ved gartner *Albert og Johanna Plapp*

Kl. 10.30- 12.00 Foredrag: " Kaktusarter og deres kaotiske navngivning"
Jens Madsen

Kl.12.00- 13.00 Frokost-buffet

Kl.13.00- 14.30 Foredrag: " Naturparken Fray Jorge" Finn Larsen

Kl 14.30- 15.00 Kaffe, kage og farvel

Beliggenhed:

Korinth Kro
Reventlowsvej 10
Korinth
DK-5600 Fåborg
Tlf. 62651023
www.korinth-kro.dk

M E D D E L E S E R

Åbent hus lørdag den 12. juni kl. 13.00 !

Ariocarpus - Turbinicarpus - Neogomesia - Epithelantha - Islaya - Cocheiseia - Gymnocactus - Escobaria - Lophophora - Leuchtenbergia - Echinocereus - Coryphantha - Lobivia - Gymnocalycium - Hamatocactus - Neobessaya - + mange flere ! ca. 700 - 800 stk.

Planterne sælges ved auktion med 5 - 6 stk. pr kasse.

Der sælges også firkantede potter: 6 - 7 cm. Runde potter: 5,5 cm - 6 cm - 7 cm - 8 cm - 10 cm - 14 cm samt islandsk lava og flamingokasser.

Gunnar Ravn
Fredskovvej 130
Allesø
5270 Odense N

• S ø g e s •

Vi søger bladkaktus!

Vi er interesserede i følgende:

Epiphyllum - også hybrider!

Phyllocactus

Koralkaktus - Rhipsalis

Selenicereus grandiflorus

Selenicereus pteranthus

Morten og Ulla Mortensen

Hellerodsvej 5

7790 Thyholm

Tlf. 97 87 11 48

Udover blomster og brolæggere er der også korsang, folkedans, amatørteater, børneaktiviteter samt salg af mad og drikke. Det hele foregår i skønne naturomgivelser.

Desuden vil der være en del "amatør gartnere", som har planter til salg, her vil der bl.a. være rhododendron, alpine planter, klematis, sukku-lenter, orkideer, liljer samt mange andre spændende planter.

Se desuden vores hjemmeside **www.blomster-festival.frederikshavn.dk**, som vil blive løbende opdateret med deltagere og aktiviteter.

Med venlig hilsen

• Blomsterfestival •

Blomsterfestivalen arrangeres af Frederikshavn kommunes kulturudvalg, Det Jydske Haveselskab, Frederikshavn kredsene, Bangsbo Botaniske Have samt Botanisk haves venner. Det er 9. gang vi afholder blomsterfestivalen, og vi forventer i lighed med sidste år, et besøgstal på ca. 10.000 - 15.000 besøgende i weekenden, hvis vejrguderne ellers er med os.

Finn Borbjerggaard

Koordinator

Telefon arbejde 9625 5075 / 2948 6393

Privat 9842 7838

Postfach 1107 D/71385 Kernen
Tel. 07151 41 891 Fax 07151 467 28
email: Uhlig-kakteen@t-online.de

35 år

Kaktus og andre sukkulenter

- mere end 2000 arter sjældne planter og frø
- verdensomspændende forsendelser
- skriv efter listen mod betaling af 2 internationale svarkuponer
- besøgende - også i grupper - er velkomne
- løbende tilbuds-supplementer
- detail- og engros-handel

HAR DU PRØVET AT DYRKE ORCHIDEER?

Er du interesseret? Få et gratis prøvenummer
af vort medlemsblad "Orkideer", der udkommer
6 gange årligt. Kontingent kr. 290,-/340,-.

DANSK ORCHIDE KLUB

V/ Bente Nielsen, Sømadevej 6,
DK-6430 Nordborg. Tlf/Fax: 74 45 09 24

Vi har mere end 1000 forskellige sukkulenter:
Agave, Euphorbia, Haworthia, Pachypodium,
Sansevieria, caudexplanter og levende sten etc.
Mange forskellige streptocarpus.
Mange stauder og usædvanlige sommerblomster til
haven.

Vi holder åbent første søndag i hver måned kl.
9.00 - 17.00

Gartneriet Klejsbro

Bjerrevej 431 - 7130 Juelsminde.
Tlf. 75 68 51 65

CACTUS, SUCCULENT AND CAUDICIFORM PLANT SEEDS

Listing free

Doug and Vivi Rowland
200 Spring Road, Kempston,
Bedford, England MK42 8ND

TEL/FAX 01234 358970

<http://cactus-mall.com/rowland/index.html>

RICHTER-SUKKULENTEN

Postfach 110411, D-93017 Regensburg.

e-mail: Richtersukk@aol.com

1992 -2004 12 years growing & sending

Planter: Rariteter og nyheder fra Mexico: *Agave*,
Ariocarpus, *Aztekium*, *Echinocactus*, *Geohintonia*,
Mammillaria, *Strombocactus*, *Turbinicarpus* mm

Vinterhårde planter fra USA med lokaliteter:
Yucca, *Sedum*, *Sclerocactus*, *Pediocactus*, *Opuntia*,
Neobesseyia, *Echinomastus*, *Escobaria*, *Agave* mm.

Sydamerika: *Austrocactus*, *Cintia*, *Gymnocalycium*, *pterocactus*, *Tephrocactus* m.m.

Sydafrika: Nye sukkulenter og løg.

Bøger: *Yucca*, *Ariocarpus*, *Turbinicarpus*, *Lophophora*
Frøliste: (kaktus, sukkulenter, Afrika, buske, US
vildblomster)

Liste mod 2 internationale svarkuponer.
Korrespondance tysk, engelsk, lidt dansk, norsk og
svensk.

Levering per post (portogebühr), plantepakke EUR
8,- frø EUR 3,-

Vallensbæk Kaktusgartneri

Kom og se vore mange forskellige kaktus og
sukkulenter. Kig forbi på adressen:
Vejlegårdsvej 99, Vallensbæk, eller ring i
forvejen på tlf: 43 62 72 26.

E-mail: Falle@post1.dknet.dk.

Hjemmeside:

www.sitecenter.dk/kaktusgartneriet

Tidligere årgange af KAKTUS

kan købes ved henvendelse til:

Thorkild Alnor Nielsen
Langenæs Allé 26, 2.sal tv.
DK-8000 Århus C.

Betaling: check eller på giro nr. 2 940 744

Pris: 10 kr pr. nummer + porto.

Følgende årgange er udsolgt:

1-2-3-4-5-8-9,11-12-13-14,16

Afsender:

Michael Nielsen,
Løvsangervej 9,
5700 Svendborg

Cylindropuntia longistaminea delvist spist af en eller flere guanacoer

Indholdsfortegnelse for ‘KAKTUS og andre Sukkulenter’, nr. 2/04

Rejsen til Ecuador og Galapagos - del 1 - Michael Nielsen og Ellen Christensen	side 3
På jagt efter <i>Cylindropuntia</i> 1. del fortsat - Finn Larsen	side 7
Kaktusdyrkning i Mørke - Henrik H. Madsen	side 16
Vigtig information vedr. postomdeling af bladet - Michael Nielsen	side 19
Årsmøde 2004 - Michael Nielsen	side 20
Meddelelser	side 22